

M.A [Part – I]

HISTORY

***History of Modern Maharashtra
(1818-1920)***

(Paper- I) (May-2017)

QP Code : 67321

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) **Attempt any four** questions.
(2) **All questions carry equal** marks.

1. Examine the socio-cultural conditions prevailing in Maharashtra on the eve of the British conquest.
2. Highlight the changes in the field of transportation and communication in Maharashtra during the period 1818-1861.
3. Bringout the role of Bhaskar Tarkhadkar and Ramkrishna Vishvanath in the rise of nascent economic nationalism.
4. Give an account of the Prarthana Samaj and its work to society.
5. Write an essay on Mahatma Jyotiba Phule and his Satyasodhak Samaj.
6. Explain the efforts of Gopal Ganesh Agarkar in promoting the growth of rationalism in Maharashtra.
7. Describe the contribution of revolutionary nationalists of Maharashtra towards the achievement of Swaraj.
8. Write short notes on **any two** of the following :-
  - (a) The Servants of India Society.
  - (b) Ramoshi Bhil and Koli uprising.
  - (c) Trade and Commerce in Maharashtra (1861-1920)
  - (d) Developments in Performing Arts.

[TURN OVER

SF-Con. 4502-16.

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांस समान गुण आहेत.

१. इंग्रज राजवटीपूर्वी महाराष्ट्रात असलेल्या सामाजिक आणि सांस्कृतिक परिस्थितीचे परीक्षण करा.
२. इ.स. १८१८ ते १८६१ मधील महाराष्ट्रात झालेल्या दळणवळणातील बदलावर प्रकाश टाका.
३. भास्कर तरडखडकर आणि रामकृष्ण विश्वनाथ यांच्या नवजात आर्थिक राष्ट्रवादाच्या उदयातील भूमिका स्पष्ट करा.
४. प्रार्थना समाज आणि त्याने समाजासाठी केलेल्या कार्याचा खुलासा करा.
५. महात्मा ज्योतिबा फुले आणि त्यांच्या सत्यशोधक समाजावर एक निबंध लिहा.
६. महाराष्ट्रात बुद्धिप्रामाण्य वादाच्या विकासाच्या संबंधनातील गोपाल गणेश आगरकराचे कार्य नमुद करा.
७. स्वराज्यप्राप्तीतील महाराष्ट्रातील क्रांतीकारी राष्ट्रवादांच्या योगदानाचे वर्णन करा.
८. खालीलपैकी कोणतेही दोहोंवर थोडक्यात टिपा लिहा :-
  - (अ) भारत सेवा समाज
  - (ब) रामोशी, भिल्ल आणि कोळी यांचा असंतोष
  - (क) महाराष्ट्रातील व्यापार व वाणिज्य (१८६१- १९२०)
  - (ड) ललित कलेतील विकास

M.A [Part – I]

HISTORY

Indian National Movement

(1858-1947)

(Paper- II) (May-2017)

Q.P. Code : 67410

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Attempt any four questions.
(2) All questions carry **equal** marks.

1. Discuss the role of Cambridge and Marxist school of historiography in the writing of the history of Indian National Movement.
2. Explain the contribution of peasant and tribal movements in the rise of political consciousness.
3. Bringout the influence of socio-religious movements on the rise of Indian Nationalism.
4. Examine the 'Drain Theory' of Dadabhai Nauroji. How did it help in the rise of economic nationalism in India?
5. Analyse the programmes and policies of Indian National Congress from 1885 to 1919.
6. Highlight the Civil Disobedience Movement of Gandhiji as a mass movement.
7. Narrate the chain of events leading to the freedom and partition.
8. Write short notes on any two of the following:
  - (a) Hindu Mahasabha
  - (b) Constitutional development in India from 1935 to 1947.
  - (c) Emergence of Depressed classes as new force in Indian National Movement.

[TURN OVER

Q.P. Code : 67410

2

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नास समान गुण आहेत.

१. भारतीय राष्ट्रीय चळवळीच्या इतिहास लिखाणातील केंब्रिज आणि मार्क्सवादी इतिहासलेखक शास्त्राच्या भूमिकेची चर्चा करा.
२. राजकीय जाणीवेच्या निर्मितीतील शेतकरी आणि आदीवासी चळवळीचे योगदान स्पष्ट करा.
३. भारतीय राष्ट्रवादाच्या उदयावरील सामाजिक आणि धार्मिक सुधारणा चळवळीचे परीणाम विशद करा.
४. दादाभाई नौरोजींच्या आर्थिक निःसारणाच्या सिध्दांतांचे परीक्षण करा. भारतातील आर्थिक राष्ट्रवादाच्या उदयास तो कितपत मदतनीस ठरला?
५. इ.स.१८८५ ते १९१९ मधील भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या धोरणांचे आणि कार्यक्रमांचे विश्लेषण करा.
६. एक जन चळवळ म्हणून गाधीजींच्या सविनय कायदेभंग चळवळीवर प्रकास टाका.
७. सवतंत्र्य आणि फाळणीस कारणीभूत घटना शृंखला कथन करा.
८. खालीलपैकी कोणतेही दोहोंवर थोडक्यात टिपा लिहा.
(अ) हिंदु महासभा
(ब) इ.स.१९३५ ते १९४७मधील भारतातील घटनात्मक विकास
(क) भारतीय राष्ट्रीय चळवळीत एक नव शक्ती म्हणून उदयास आलेले दलित वर्ग.

M.A [Part – I]

HISTORY

History of Europe (1789- 1919)
(Paper- III) (May-2017)

QP Code : 67519

(3 Hours)

[Total Marks : 100

N.B. : (1) Attempt any four questions.
(2) All questions carry equal marks.

1. Trace the background of the French Revolution of 1789.
2. Discuss the domestic policy of Napoleon Bonaparte.
3. Write an essay on the Vienna Congress of 1815.
4. Explain the economic transformation in Europe on account of agrarian revolution.
5. Evaluate the 'Blood and Iron' policy of Bismark in bringing out the unification of Germany.
6. Examine the causes of the Crimean War of 1854-56.
7. Give an account of the system of Alliances and Counter Alliances in Europe.
8. Highlight the reforms introduced by Czar Nicholas I and Alexender II in Russia.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. इ.स. १७८९च्या फ्रेंच राज्यक्रांतीच्या पार्श्वभूमीचा मागोवा घ्या.

[TURN OVER

SF-Con. 5702-16.

२. नेपोलियन बोनापार्टच्या अंतर्गत धोरणाची चर्चा करा.
३. इ.स.१८१५च्या व्हिएन्ना परिषदेवर एक निबंध लिहा.
४. कृषी क्रांती घडून आल्याने युरोपमध्ये झालेला आर्थिक बदल स्पष्ट करा.
५. जर्मनीच्या एकीकरणातील रक्तपात आणि शास्त्रांचा खणखणाट धोरणाचे (Blood and Iron policy) मूल्यमापन करा.
६. इ.स. १८५४ ते १८५६ मधिल क्रिमियन युद्धाच्या कारणांचे परिक्षण करा.
७. युरोपमधील संघ आणि प्रतिसंघ पध्दतीचा खुलासा करा.
८. रशियातील झार निकोलस पहिला आणि अलेक्झांडर दुसरा यांनी सुरु केलेला सुधारणांवर प्रकाश टाका.

M.A [Part – I]

HISTORY

History of China (1900 – 1992)

(Paper- IV) (May-2017)

QP Code : 13669

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the traditional values and ideologies of the Chinese society at the opening of the 20th Century.
2. Critically assess the main factors that led to the Revolution of 1911 in China.
3. Discuss the success and failure of the Nationalist Government under Chiang Kai-Shek.
4. Narrate the responsible factors to establishment of communist party of China.
5. Write a detail note on The Long March.
6. Analyze the main features of the China's constitution of 1954.
7. Estimate the role of Deng Xiaoping in the emergence of China's New Order.
8. Review the relation of China with Russia from 1949 to 1992.

[TURN OVER

2
(मराठी रूपांतर)
(३ तास)

QP Code : 13669

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. विसाव्या शतकाच्या सुरवातीस चीनमध्ये असलेले पारंपारिक मूल्य व तत्त्वप्रणाली स्पष्ट करा.
२. इ. स. १९११ च्या चीनच्या क्रांतीस जबाबदार प्रमुख घटकांचे टिकात्मक मूल्यांकन करा.
३. चंग कै शैकच्या नेतृत्वाखालील राष्ट्रीय सरकारच्या यश आणि अपयशाची चर्चा करा.
४. चीनी साम्यवादी पक्षाच्या स्थापनेस कारणीभूत ठरलेल्या घटकांचे वर्णन करा.
५. प्रदीर्घ मोर्चा संबंधी सविस्तर टिपण लिहा.
६. चीनच्या १९५४ च्या राज्यघटनेच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चिकित्सा करा.
७. चीनमधील नवीन सरकारच्या उदयातील डेंग झिओपिंगच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.
८. इ. स. १९४९ ते १९९२ मधील चीन-रशिया संबंधाचा आढावा घ्या.